

Őszentsége Bartholomaiosz egyetemes pátriárka

*Pátriárkai homília az isteni liturgián
(chorostasia), Szent Lukács első vasárnapján*

**Eminenciás Arszeniosz metropolita,
kedves testvérem Krisztusban,
Excellenciás Cirill főapát úr,
Szeretett gyermekeim az Úrban!**

Mélyen meghat, hogy az imában és a könyörgésben együtt lehetünk a Konstantinápolyi Anyaegyház jámbor és hűséges gyermekeivel, akik a mi magyarországi Exarchátusunkat alkotják. E csodálatos, Tours-i Szent Mártonnak szentelt bazilikában az ősz első napjaiban az Isteni Liturgiára gyűlünk össze.

Bár Szent Mártont az egész keresztény világban a legnagyobb tisztelet övezi, Önök itt, a szülőföldjén tisztelték meg őt ily nagy-szerű módon.

Hatalmas változások idején született, alig néhány évvel azután, hogy Szent Konstantin a Római Birodalom egyedüli császára lett, és engedélyezte a keresztény vallást, véget vetve ezzel elődei brutális üldözéseinek.

Egy római tribunus fiaként az ifjú Mártontól elvárták, és ő bele is egyezett, hogy katonának álljon. De már fiatalon meghallotta az Úr Jézus Krisztus hívását, és mindössze tízévesen katekumen lett. Szülei nem hagyták jóvá csatlakozását az új valláshoz, amely még mindig kisebbségi hit volt a birodalomban. De már katonaként is – és ezt itt, Pannonhalmán a híres szobor alapján is oly jól tudjátok – az Isten szentje gyakorolta az Úrba vetett friss hitét.

Az esemény a beszámolók alapján a francia Amiens városában történt, ahol Márton állomásozott. Jéghideg téli nap volt, és a város kapuja előtt meglátott egy koldust, aki reszketett a hidegtől. Márton kardot rántott, kettévágta köpenyét, és az egyik felét a szenvedőnek adta.

Később azon az éjszakán maga az Úr jelent meg Mártonnak álmában, és annak a köpenynek a felét viselte, amelyet Márton a koldusnak adott. Márton pedig hallotta, amint az Úr azt mondja az angyali seregeknek, akik az Ő isteni jelenlétében álltak: „Íme!

Márton katekumen betakart Engem köpenyével!” (Sulpicius Severus: *Szent Márton élete*, 2. fejezet)

Rögtön ezután megkeresztelkedett, és elhatározta, hogy elhagyja a római hadsereget, s az Úr katonája lesz.

Szeretett gyermekeim! Nagyon fontos, hogy a hit és az odaadás ilyen példái legyenek előttünk a mai világban.

A Konstantinápolyi Anyaegyházból látjuk, hogy oroszországi szláv testvéreinket háborúra és kegyetlenségre kényszerítik ukrán testvéreik ellen. Ennek az igazságtalan háborúnak a befejezésére szólítottunk fel, s arra, hogy az orosz egyház vezetői hagyjanak fel az ellenségeskedés bátorításával. De mind a mai napig eredménytelenül.

Mégis volt néhány bátor pap, aki szembeszállt a vérontás és a brutalitás áradatával, amelyet püspökeik támogattak. És voltak bátor orosz lelkek is, akik megértették, amit Szent Márton megértett, amikor így szólt: „Én Krisztus katonája vagyok: nem szabad harcolnom!” (Sulpicius Severus: *Szent Márton élete*, 4. fejezet)

Íme, szeretett gyermekeim az Úrban, az üzenet, amelyre a legnagyobb szükség van erőszakos korunkban. Nekünk, akik Krisztus nevét viseljük, és magunkat igazhitűnek nevezünk, nekünk, akik ortodoxok vagyunk, meg kell felelnünk a hivatásunknak, hogy béketeremtők legyünk, irgalmasságot hordozzunk, és azok legyünk, akik a saját életüket is feláldozták a szeretetért.

A mai evangéliumban hasonló átalakulást látunk Szent Péter és apostoli halásztársai életében. Egész éjszakai munkájuk, amely egyetlen halat sem hozott, minden olyan emberi tevékenység metaforája, amely figyelmen kívül hagyja Istent.

Ők halászok voltak, akik a Galileai-tengert – amelyet ma Genezáret-tónak hívnak – kutatták élelemért és megélhetésért. S amikor az Úr az Ő isteni tanítását követően arra szólította őket, hogy menjenek ki a mély vízre, szívük hajlandó volt elfogadni a kihívást.

Elképzelhetitek a nagy felfordulást és zűrzavart, amikor életük legnagyobb fogásával szembesültek! A görög szó: θάμβος – ‘döbbenet’. Hálóiak szakadozni kezdtek, és csónakjaik már-már elmerültek, mert oly bőséges volt a fogás.

Ez a kép arra tanít bennünket, hogy Istent nem lehet korlátozni, sem mesterkedéseink hálójába fogni, sem azokba a kerektekbe foglalni, amelyekbe megpróbáljuk Őt beszorítani. A hálók mindig elszakadnak, s a hajók mindig elsüllyednek, mert emberi konstrukcióink nem képesek befogni a Felfoghatatlan Istent – Őt, aki valóban „nem fér el semmi helyen”!

A leendő apostolok reszkettek a félelemtől, Szent Péter pedig szégyenkezve kérte az Urat, hogy távozzon, mert a csodálatos fogás felfedte neki saját bűnösségét.

De mi volt a mi irgalmas Üdvözítőnk válasza?

„Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!” (Lk 5,10)

Ahogy az Úr Szent Mártont a háború katonájából a Béke Fejedelmének katonájává változtatta, úgy változtatta át az egy-

szerű halászbereket emberhalászokká! Ezek a csodák nem sokban különböznek egymástól, és az átalakulások hatása mindkét esetben megváltoztatta a világot.

Szent Márton a francia Tours püspöke lett, s ma is világszerte tisztelik – a keleti és nyugati egyházban egyaránt. Történetét az évszázadok során újra és újra mesélik a képzőművészetben és az építészetben, sőt ez a szobor is itt, az Önök városában.

És ettől a Galileai-tenger partján töltött pillanattól kezdve Péter, Jakab és János tanúi voltak a színeváltozásnak a szent Tábor-hegyen, s hirdették Urunk Jézus Krisztus feltámadását a mediterrán világ minden táján. Hogy később a Magyarországon született, fiatal Márton is meghallja az evangéliumot, és felhagyjon az erőszakkal a békéért.

Most pedig, kedves keresztények, kövessük példájukat, és engedjük, hogy életünk legegyszerűbb részletei is olyan eszközök legyenek, amelyek által Isten a szeretet, az együttérzés, az irgalom és a megbocsátás teremtményévé alakít bennünket.

Törekedjünk a békére családjunkban, közösségünkben, egyházunkban, társadalmunkban, nemzetünkben és a világban! Ne féljünk kiállni a szegények, az elnyomottak, az áldozatok és a tehetetlenek mellett – függetlenül attól, hogy kik ők!

Mert Isten mindenk Istene, és Isten mindenben benne van.

Ő mindig megtalál bennünket – az utcai koldus arcában és életünk érdemtelen aratásain egyaránt.

Figyeljünk hát az Ő folyamatos jelenlétére, és akkor soha nem fogunk szégyenkezni!

A hatalmas apostolok és Tours-i Szent Márton imái által, a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, az Atyaisten szeretete és a mindenható Szentlélek közössége legyen veletek és mindazokkal, akiket szerettek, most és mindörökkön örökké.

Ámen!

(Tours-i Szent Márton-bazilika – Pannonhalmi Főapátság, 2023. szeptember 24.)

(Ötvös Csaba fordítása)